

Виходитъ во Львовъ що Вторника, Четверга и Суботы (кажды рускихъ святы) о 4-й год пополу. Литер. податокъ „Бібліотека найзнат. повѣстей“ виходитъ по 2 почт. аркушъ кожого 15-го и поспѣльного для кожного мѣсяця. Редакція, администрація и експедиція підъ Ч. 44 улица Галицка. Всѣ листы, посылки и рекламиції належать пересылати підъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

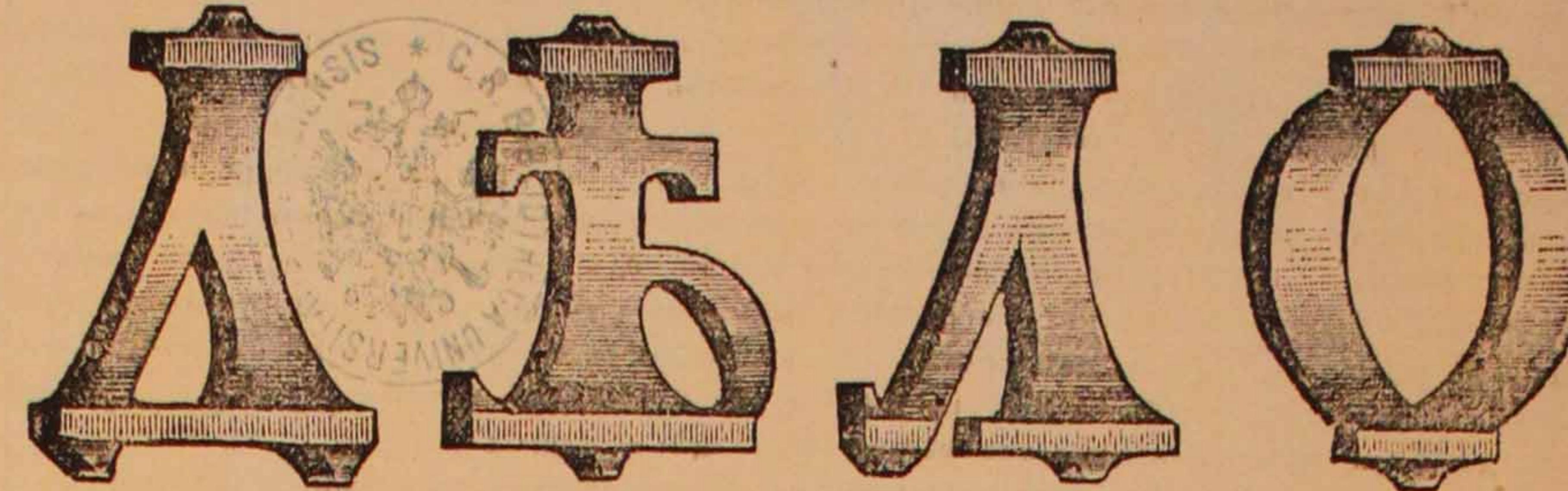
Рукописи не звертаються толькъ на попереднє застереженіе.

Почтовое число стоить 12 кр. а. в.

Оголошення приймаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. Ізъ одновременія печатанія.

Рекламиції неопечатаній вѣльзъ бѣть порта.

Предплату належить пересылати франко (найлучше поштовимъ переказомъ) до: Адміністрація часопису „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ВІІ. Читателівъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ *и* = *и*, *и* = *и*, *и* (въ серединѣ и на концѣ слівъ) = *ы*, *и* (на початку слівъ и по самогласныхъ) = *и*, *и* (на початку слівъ) = *и*.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV четверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахунковъ.“

ЗАПРОСНИ ДО ПРЕДПЛАТЫ на рокъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаємо п'ятій рокъ видалицтва „Дѣла“. Съ поно- вленими силами, съ надією на дальший успіхъ нашої працї на народній півні, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріальну підмогу зъ сторони всіхъ нашихъ Н. Т. Родимцевъ — піднимаемо дальшихъ трудовъ для добра нашої Руси.

Не маємо намѣрення наводити тутъ всѣ добрий и спасений плоды нашихъ змагань и трудовъ за чотиро-літній часъ видалианя нашої часописи; о нихъ знає чей кождый нашъ читатель, а и історія нашого народно-культурного розв'язу зреє региструє ихъ совѣтно. Підъ тимъ взглядомъ мы сміло глядимо въ будущість. Однакъ столько нехай намъ вольно буде сказати, що „Дѣло“ съ своею програмою, поставленою першимъ єю основателемъ, завсідь — въ добрихъ и лихихъ хвиляхъ въ нашому народному житю — стояло непохитно и неустрашимо на сторожі правъ нашихъ народнихъ, сміло и съ почутиемъ святої бороненого дѣла віздержувало всѣ ворожі напори и отбивало тысячи напасті на рускій народъ — а рівночасно вказувало путь до всенародного добра и щастя. И съ гордостю въ душі тепер бачимо, що галицка Русь нині вже не та, що була передъ чотирма роками. Замѣсть сочливої байдужності нашої інтелигенції — бачимо нині майже всюди рухъ народний, чуємо живе битіе народного пульсу. Замѣсть поспільного недовірювання, підозрівания — бачимо нині загаль Руїнівъ въ згодѣ при всякихъ всенароднихъ дѣлахъ и лишь сердечно бажаємо, щоби таї братнії згоди що-разъ більше скрѣплялися въ перозривну звязь широю поспільною любови,

недоступної для п'якихъ ворожихъ и хитрихъ покусъ, хотиціхъ на насъ на ново розъєдинити. Бачимо нині всюди неупинну а ревну роботу нашої інтелигенції особено нашого патріотичного духовенства надъ нашимъ сельськимъ и мало-міщанськимъ народомъ, бачимо такожъ що єсть рѣчею для насъ безконечно радостно — роботу народну въ самому нашому простомъ народѣ. Словомъ, бѣть початку нашихъ трудовъ до нині — мы бачимо великий поступъ до лучшого въ нашому народному житю. А се додає памъ толькъ охоты и жару до дальши нашої працї въ дотепер'яніомъ напрямленію.

Якъ доси бувало, такъ и на будуще часопись наша тѣсно буде звязана съ долею руско-народною, буде отбліскомъ чи народної радости, чи народного горя. Якъ доси, такъ и на будуще буде органомъ не якого тамъ товариства або якої партії, але органомъ цѣлої Руси широкой. Окликъ нашъ „Русь для Русинівъ и черезъ Русинівъ“ — буде и на дальше згорати розсвітихъ черезъ всяки злаштій невзгодини сиповъ Руси въ одну могучу громаду, широ бажаючу силы и славы єдиної матери — Руси.

Якъ доси, такъ и на будуще будемо звертати нашу увагу на всѣ сторони нашого народного житя. Но-при дѣла политичного и суспільного значенія не спустимо зъ ока, а противно, будемо велику увагу звертати на дѣла економічній, — бо бѣть економічного быту нашого народа зависить и наше національне та суспільне здигненіе. Щоби въ „Дѣло“ могло мовъ въ зеркалѣ отбиватися вѣрно житіе наше народне въ цѣлій Русі, мы запрошили многихъ здѣбій и дѣяльнихъ патріотівъ нашихъ по всіхъ сторонахъ нашої землї въ Австрії и въ южній Россії до періодичного надсылання намъ основныхъ додатків про житіе-бутие нашої інтелигенції и нашого простолюдина. Тую просьбу підносимо на сьмь мѣсци такожъ до всіхъ нашихъ Вп. Родимцевъ, охочихъ запомагати нашу часопись своїми додатками и звѣстками. Понеже фейлетонъ въ півнішній порѣ має дуже велике значеніе, то мы постаралися о цѣкавій белетристичній и науковій працї нашихъ дѣлахъ и лишь сердечно бажаємо, щоби таї братнії згоди що-разъ більше скрѣплялися въ Галичинѣ и за кордономъ. Съ новимъ рокомъ буде введена

въ „Дѣло“ нова рубрика „Оглядъ часописей“, въ котрой будуть региструватися що найважній голосъ всякихъ часописей, передовсѣмъ галицкихъ, маючі яку-небудь важність для Русинівъ. Таї рубрика буде мати важне значеніе особливо для тихъ читателівъ, котрі не мають случайності читати більшого числа газетъ.

Просимо нашихъ Вп. Родимцевъ не забувати такожъ на велике значеніе видаленої при „Дѣло“ — „Бібліотеки найзнат. повѣстей“, котрої вже доси вийшло 13 томівъ, з котрої майже зовсімъ вже ви-перла зъ рускихъ домовъ лектуру повѣстей на чужихъ языкахъ, а подає на рідній мовѣ европейській взорцѣ высокихъ творівъ люд-ского духа.

„Дѣло“ и „Бібліотека найзнат. повѣстей“ будуть виходить въ р. 1884 въ такомъ самому объемѣ и въ такої же порѣ, якъ сего року. „Дѣло“ що вторника, четверга и суботы, а „Бібліотека“ два разы въ мѣсяць кожного 15-го и послѣднього по 2 аркушъ друку.

Предплата на „Дѣло“ виносить на рокъ 12 зр., на півн. року 6 зр., на четверть року 3 зр., на мѣсяць 1 зр. Предплата на „Бібліотеку найзнат. повѣстей“ виносить: на рокъ 5 зр., на півн. року 2 зр. 50 кр. на четверть року 1 зр. 25 кр. Предплатники „Дѣла“ платять за „Бібліотеку“ найзнат. пов. на рокъ лиши 4 зр., на півн. року 2 зр., на четверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла“ виносить на цѣлій рокъ 12 рублівъ, на півн. року 6 рубл., на четверть року 3 рубл. На „Дѣло“ вразъ съ „Бібліотекою“ на рокъ 16 рубл., на півн. року 8 рубл., на четверть року 4 рубл. На саму „Бібліотеку“ на рокъ 5 рубл., на півн. року 2 рубл. 50 коп.

Новоприступаючі Предплатники „Бібліотеки найзнат. пов.“ дістануть даромъ початокъ славної повѣсти Маврікія Іокая „Золотий чоловѣкъ“, котрої заче печататися ще сего року.

Предплату слѣдує пересылати (найдогдѣніє переказомъ поштовимъ) до „Адміністрації Дѣла во Львовѣ“ (ул. Краковська, 44).

При письменномъ замовленю „Дѣла“

Предплата на „Дѣло“ для Австрії:		для Россії:
на цѣлій рокъ .	12 зр.	на цѣлій рокъ .
на півн. року .	6 зр.	на півн. року .
на четверть року .	3 зр.	на четверть року .
съ дод. „Бібліотеки“:	съ дод. „Бібліотеки“:	
на цѣлій рокъ .	16 зр.	на цѣлій рокъ .
на півн. року .	8 зр.	на півн. року .
на четверть року .	4 зр.	на четверть року .
на саму додатокъ:	на саму додатокъ:	
на цѣлій рокъ .	5 зр.	на цѣлій рокъ .
на півн. року .	2 50	на півн. року .
на четверть року .	2 50	на четверть року .
съ дод. „Бібліотеки“:	съ дод. „Бібліотеки“:	
на цѣлій рокъ .	19 зр.	на цѣлій рокъ .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

съ дод. „Бібліотеки“:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

на півн. року .

на четверть року .

на саму додатокъ:

на цѣлій рокъ .

горы, що при вадливості самої устави дорогою, котра головно — якъ намъ здається — єсть причиною сумного стану нашихъ дорогъ, вѣдѣль краевый ледви чи зможе выдумати якій-небудь способъ для направы лиха. Але все жъ такиширо думаючому наїтъ середъ найнерізанійшихъ обставинъ може власти яка небудь щаслива думка, — се спонукало настъ — дошукуватися чого небудь такого и въ новой роботѣ вѣдѣлу краевого. Та жаль скавати — нѣчого подбіного мы тамъ не нашли, що всѣмъ уже давно надобло до живого.

Въ якій цѣли виробляються и публікуются таки регулямины, — Господь знаетъ. Бо чай же приписы устави дорогою знаніи суть всѣмъ и безъ него! Но яка жъ се для кого-небудь новина, що §. 28 уст. дор. наказує, що «дороги громадскій повинні находитися въ добромъ станѣ», коли помимо того такъ выразного припису они находятся именно въ кепскомъ станѣ? Не менше лише было пригадувати §. 12 тои же устави, означаючій таїшими престацій дорожовихъ на 6 даїть бѣль одного нумера въ селѣ для хлопотъ (безъ взгляду на станії маєтку) а достарчене потрѣбного патыча до будови мостовъ въ стороны дѣдича и §. 13, приписуючій въ разѣ недостаточности твої престації ще складку грошеву. Кромъ тихъ параграфовъ цитує проектъ регулямины ще §§. 16 (о замѣнѣ престацій на грошѣ), 15 (о вимѣрюваннѣ престацій), 18 (о запомогахъ для повѣтівыхъ дорогъ въ фонду краевого), 28 (о зарадѣ дорогъ громадскихъ), 21—23 (о надворѣ въ сторони вѣдѣлу повѣтівого), 25 (о обовязкахъ вѣдѣлу краевого взгляду), въ конці нагадує розпорядженіе намѣстництва, выдане 27 марта 1872 до властей политичныхъ що до надзору надъ дорогами, и інструкцію службову жандармерії въ р. 1876, въ котрой вложено и на жандармерію обовязокъ надворути надъ дорогами. Всѣ тѣ параграфы и приписы розведеніо въ «регуляминахъ» належито довою води, розказано, якъ то говорится, «своими словами» — тай годѣ. Божъ прецѣ всѣ тѣ устави, — о колько се можливе, — виконуються й теперъ. Особливо на жандармерію и на староства нарѣкати не можна; тѣ знають свои приписы, и скоро що-небудь, староста сейчасъ шедо громады післання карного! Правда, громада волить неразъ держати и оплачувати тога післанца (по 1 з. на день) и колько таїжнѣвт, нѣжъ направляти дорогу, коли н. пр. шутеръ треба возвити въ полі своя робота або їхати годѣ. До чай же вся парада вѣдѣлу краевого? Чого жъ ту давати собѣ видъ, що нѣбыто «що робите», надъ чимою мыслиться, коли на дѣлѣ не робите и не мыслитесь нѣчого!

Але нѣ! Мы помыслилися! Въ регуляминахъ вѣдѣлу краевого есть одна нова рѣчь, якои доси нема по нашихъ селахъ. Есть то припись,

обовязуючій зверхности громадскій — провадити «книги дорожові». Въ якій цѣли — того не сказано. Може бути, що только для евентуального ужитку краевого бюро статистичного, — бо іншого ужитку тихъ книгъ мы не бачимо. Теперъ вѣдѣль «выганає» на престації дорожові після вѣчайного спису громадянъ по нумерахъ або після табелъ податкової; обробитъ кождий по дніві, чи то пѣшо, чи тягломъ, — а дорога не готова, то й починає друга черга и т. д. Коли бѣ не сама кривдяча устава, то бѣль власти громадской людамъ кривди не буде. По чай же ту ще проваджене окремыхъ книгъ? Тай то книги не абы-якихъ, бо въ нихъ мусить бути записаній: 1) імена и прізвища всѣхъ громадянъ обовязанихъ до престації дорожовихъ, або увѣльненихъ бѣль того обовязку (при увѣльненихъ мусить такожъ бути занотованіе правна подстава ихъ увѣльнення); 2) престації чи то пѣшій чи тяглій, для кождого контрибуента вѣчайшій; 3) колько зъ вѣчайнихъ престацій контрибуентъ въ бѣжучомъ роцѣ чи то отробивъ, чи сплативъ гроздми; 4) колько и якого патыча достарчивъ общарь дворскій до будови дорогъ; 5) доходы походачъ въ іншихъ жерель и вложеній до фонду дорожового гроздми або отбити роботою; 6) колько въ бѣжучомъ роцѣ потрачено въ громадѣ днівъ робучихъ, матеріалу и колько видано грошей на будову дорогъ; 7) колько и якихъ роботъ було съ початкомъ року прелиміновано, а колько на правду вроблено; 8) содѣржаніе розпорядженіе одержанихъ бѣль зверхнихъ властей и видахъ громадянамъ въ справѣ дорогъ громадскихъ; розумѣється само собою, що не повинно бути залишне вписане въ ту книгу такожъ 9) число карь, які заплатила громада въ роцѣ бѣжучомъ за невыповненіе престації дорожовихъ.

Мы не перечимо, що такій книги, коли бѣль докладно були веденіи по громадахъ, могли бы съ часомъ достарчичи цѣкавого статистичного матеріалу, — але чай они хочь кріхтку чимъ-небудь принятія до поправы самыхъ дорогъ громадскихъ, о тѣмъ мы «паки и паки» сумнѣваемо. Хочь мы й великий пріятель статистики, то все таки намъ здається, що добре рахувати лишь тому, кто має що рахувати, а мы поки-що въ нашій дорожовій статистицѣ мусільб переважно лишь то, чого не маємо.

Але се розпорядженіе вѣдѣлу краевого не єсть таке безпѣльне, якъ бы здавалося на першій поглядѣ. Кому се выдається дивнимъ, для чай то нашій власти автономичній поручиль политичными таїхъ заважають сушать собѣ головы, щобъ только звалити якъ можна найбільше канцелярійної, бухгалтерської роботи на зверхности громадскій, на вѣдѣль и писарѣвъ, мѣжъ котрими прецѣ добра половина ледви чи вмѣніе добре пару словъ написати, — кому се выдається дивнимъ и незрозумѣлимъ, тому мусимо пригадати, що властиво вся тенденція нашої «hierarchii sprolecznej» амагає до того, щобъ допровадити таїхъ звершній зверхности громадскій до цѣлковитої

неможности урядованія, щобъ вѣдѣль анѣ пісаремъ громадскимъ не мігъ бути селянинъ, господарь працюючій на грунтѣ. Вже теперъ на голову такого вѣдѣла и пісаря сельского зважають и въ староству и въ рады повѣтівової така маса рѣжнородної урядової писаницы — и все то вѣдѣль загрозою дуже остріхъ грошей вѣдѣль карь, — що приходиться майже 4 днівъ въ таїжні посвятити на само писанье, коли не хочеся платити вѣчно кары та удержувати післанцівъ карныхъ.

Назовемо тутъ головнѣйшій роботи:

1) Отбиранье податковъ (вѣчайно що недѣлѣ, але при конці кварталу неразъ приходить и 2—3 днівъ въ таїжні отложити). Съ отбираньемъ податковъ получене ведене двохъ дневниківъ податковихъ: одинъ для податку грунтового, а другій для податку домово-клясового. Тай дневники вѣчайно ведутся въ двохъ прімѣрникахъ, въ котрьихъ одинъ при вѣдѣленю податку лишається въ урядѣ податковомъ, а другій въ громадѣ.

2) Съ отбираньемъ податковъ сполучене такожъ роблене квартальнихъ виказовъ рєстанцій податковихъ и припадаючого екаекутного; кождий такій виказъ забирає що найменше 3—4 днівъ часу убійчи працѣ.

3) Ведене протоколівъ ухвалъ рады громадской.

4) Ведене книги касовихъ касы громадской.

5) Ведене книги карь полевихъ и іншихъ, впливаючихъ до касы громадской.

6) Ведене книги фонду убогихъ.

7) Ведене виказу кореспонденцій мѣжъ громадою а староствомъ та радою повѣтівовою.

8) Выдаванье паспортовъ для худобы.

9) Ведене протоколу оглядинъ мерцѣвъ и предкладанье власти политичной роляцій (письменныхъ!) о всякихъ заразливихъ недугахъ.

Додаймо до того ненастанну писанину въ рѣжніхъ случайнихъ справахъ, або такій надвѣчайній роботи, якъ конскрипція, рекламиції бѣль податку грунтового, роблене виказу и докладного спису всѣхъ домовъ въ селѣ (при случаю торбичної реформы податку домово-клясової), а такожъ роблене виказу всѣхъ властителівъ грунтовыхъ, колько кождий має грунту и въ котрьихъ номерахъ катаstralnychъ (на те при послѣднімъ помѣрѣ зовсімъ не звернено уваги!), котра робота виконується однією таїжні тяжкою працю — то будемо мати образъ — хочь и не зовсімъ повній — тихъ обовязаковъ, які таїхъ готовїть теперъ на пісаряхъ громадскихъ, а властиво на вѣдѣтахъ, бо вѣдѣль отповѣдає за пісарську недбалість або неспособність. Отже теперъ доведено майже до того, що господаръ селянинъ, котрый не хоче зовсімъ покинути и змарнувати свого господарства, не може бути вѣдѣтомъ, а тимъ менше пісаремъ громадскимъ.

А кто жъ має нимъ бути — після інтенції нашої «hierarchii sprolecznej» амагає до того, щобъ допровадити таїхъ звершній зверхности громадскій до цѣлковитої

«hierarchii sprolecznej» повинна заняти та мѣсце. Дѣдичъ повинні бути вѣдѣтомъ, а іхъ прислужники пісарими громадскими. Тогда наступить пожадане мѣжъ дворами а хатами, таке, якъ наступило въ однімъ селѣ на Поку, где дѣдичъ, будучи заразомъ вѣдѣтомъ, викупивъ майже всѣ селянські грунти и цѣльо вробивъ своїмъ слугамъ и даже дешевимъ и послушнимъ слугамъ, бо не хоче викупити іншому анѣ книжки службової, анѣ на вардки, вмушує всѣхъ «сидѣти дома» и робити у себе по 10 кр. въ самъ горачій часъ полевихъ.

Що нашій велиможній опѣкунамъ ясно бачуть передъ собою тую цѣль и тужно зважиць до неї, се посвѣдчує намъ ігъ тихъ «ргаса органічна». И они мають въ своихъ рукахъ богато средствъ до єї осягненія, особливо такихъ невиннихъ средствъ, якъ и, пріналюванье на звершність громадску надмѣрної писаницы и пр. Мы, розумѣється, зарадити тому не можемо; мы сповіямо свої обовинки, вказуючи, до чого ведуть такій стежки. Мы додали ще для нашихъ велиможній опѣкунамъ лише одну пересторогу: кто знає, чи не єсть се хибна дорога? Кто знає, чи замѣсть пожаданою «harmonie sprolecznej» не зайдете ви тымъ шляхомъ до іншої «мувики», котра часомъ и для васъ и для всѣхъ въ нїй участвуячихъ може статися дуже непріятною?

ПЕРЕГЛІДЪ ПОЛІТИЧНИЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Аграрне питанье въ окупованихъ провинціяхъ) становить на разъ однъ зъ найважнѣйшихъ проблемовъ австро-угорської політики, бо бѣль того, въ якій способъ оно буде розглянуте, зависить вѣдѣль дальшій змагання нової адміністрації. Звѣстно, що отношеніе аграрній буде однімъ зъ найважнѣйшихъ моторомъ повстання въ Боснії и Герцеговинѣ, а Австрія, пріналюючи бѣль Европи, маєтъ приверненія ладу въ іншихъ країнахъ, мусільб мати передъ очима передовій задачу упорядкованія отношенія економичнихъ. Задача єї не легка, бо стаючи рѣшучо по стороні кривдженыхъ і взыскуванихъ кметівъ, мусільб працітельство наразити могучимъ бегамъ, а ворожі настрай сеї кляси боснійкою суспільності паралізувавши всяку акцію. Въ виду того залишивши управу окупованихъ провінцій на разъ радикальну реформу отношенія аграрнихъ і обмежилася лише на тѣмъ, що усунула нальжутя протогованій турецкими властями. Властила реформа приготовляється помалу съ великою оглядністю і буде, здається, не такъ що скоро зпреведена. — Теперішня управа стоїть імено на тѣмъ становиці, що грунта, котрій теперъ становляє предметъ аренди, мусить бути викупленій, позаякъ однакож арендаторы не мають потребнихъ грошей, то і рѣшень питання оплати не може прибрати реальну форму. Въ тѣмъ отношенії цѣкаве найновѣйтє розпорядженіе начального адміністратора Боснії и Герцеговини, министра спольного скарбу Калля, котрый завѣвъ въ окупованихъ краяхъ інституцію іпотечного кредиту що до рустикальнихъ грунтівъ. Затягнаніе іпотечнихъ пожичокъ на рустикальний грунтъ въ

УЧИТЕЛЬ А ПАНОВЕ «СЕКРЕТАРЬ»

Дня 3 грудня бувъ я свѣдкомъ конференції двохъ пісарѣвъ громадскихъ въ Городець. Случай бувъ такій. Вичерпавши до кріхтъ свою свѣжо «вывесовану» пенсію мѣсячну на закупъ хлѣба насущного, котрый мавъ становити мій цѣломъсічній прожитокъ, сидѣвши въ маленькій комнатцѣ въ заїздного дому, чекаючи на селяніна, котрый мавъ мене до дому дѣстиви. Гадки мої сягали на колька сотъ лѣтъ въ будущину, коли то стань учительській съ більшою просвѣтою народу дочекається лѣпшио долѣ. И вже здавалось менѣ, що я не товчуся по лихихъ дорогахъ лихою селянською тараїдайкою и заморенными конятами, але їду ємоюмъ кованымъ возомъ и своїми кіньми; що сиджу не въ брудній клѣтцѣ городенського заїзду, але въ теплій свѣтлицѣ своїй хатѣ. Коли въ тѣмъ очи мої глиннули на пакунки, становячій все достояніє мое, — и сей видъ бѣль разу противрививъ мене. Но не думайте, щобъ тихъ пакунівъ було такъ богато: о, певно, що більше «предметѣвъ» я удѣляю въ своїй школѣ! Почисливши вже и маленький пакуючокъ, обивтий мотузочкомъ, а мѣстичай въ соївѣ за 2 кр. перцю, котрый певно дѣстився менѣ яко еквівалентъ за удѣлюване якої-тамъ «астрономії» або «ветеринарії», то все жъ таки лишилось много обовязкового еквівалента, котрый не мали и такою надъобовязкового еквівалента!

— Ja siê na rana gniewan! — загомонївъ голосъ панка, розмовляючого бѣль колькохъ хвиль съ жidкомъ въ другомъ кутѣ комнати.

— Ну, за со? — спытавъ жidокъ.

— Ja siê na rana gniewan! — загомонївъ голосъ панка, розмовляючого бѣль колькохъ хвиль съ жidкомъ въ другомъ кутѣ комнати.

— Ny, za co? — спытавъ жidокъ.

— Bo ja dla tego porzucalem pisanu w D., aby chłopów zmusić do większej pracy.

— Co tam! — каже жidokъ, — mnie wi-goda byla, teraz mam kilka wszi w kupie.

Зъ дальшою іхъ бесѣдами змѣркувавъ я, що «панокъ» бувъ пісаремъ чи тамъ «секретаремъ громадскимъ» въ С., Р. и ще деяль тамъ, а жidokъ занимавъ тую саму посаду въ Д., К. и ще въ колькохъ сусѣдніхъ селахъ.

— Jakie tam z tymi arkuszami, — rozda-jesz juž pan chłopom? Po ozemu placą za to? — спытавъ панокъ жidoka.

— Od arkuszka po 5 centy — bѣль отповѣда жidokъ, — juž ja tak soi u každy wszi postanow-wil, — ale bez oznaczenia arkuszka. Ni mam czasa czitać, naj soi idzie gdzie chce!

— To wieże uchitelъ въ dodatku do астрономії и ветеринарії мусить селянамъ за дармо сю послугу аробити! — подумавъ я собѣ.

— To dobrze, — pochwaliwъ панокъ, — p mnie tak samo. Ja zaledwo mam czas dwa razы albo raz na miesiąc zagladać do R. Postaram si o drugą pieczętkę, bo nie tam czasu posyłać do wójta za každem głupstwem.

— Ja musim takoż tak soi zrobic, — скаж

снії и Герцеговинѣ есть тамъ рѣчею зовоѣмъ не-
бувалою и нечуваною, и якъ въ першой линії
має оно на цѣли економичнїй меліорациї, такъ зъ
другои стороны має послужити жереломъ сотово-
ренїя фондовъ на выкупъ грунтovъ. — Министеръ
спольного скарбу выдавъ вже, якъ доносягъ вѣ-
деньской газеты, инструкцію для краевой управы
въ Сераевѣ, въ котрой сказано, что пожички ипо-
течнїи маются затягати на рустикальни грунта
въ той цѣли, чтобы ихъ выкупнити отъ бегдовъ
въ користь кметївъ и арендаторовъ. — Тую ме-
тоду задумало правительство спробувати напередъ
о колькома меншиими властителями грунтovъ, а
опосля наколи бъ она показалася практичною, за-
ключити съ вѣденьскими капиталистами умову и
вести выкупно на широкий размѣры. Въ томъ
взглядѣ мало вже правительство завязати транс-
акціи и першій пробѣ маютъ вже небавомъ за-
чатися.

(Палата паковъ рады державной) отбула
дня 6 (18) грудня засѣданье задля полагодженя
найважнѣйшихъ бѣжучихъ спрѣвъ, котрой рѣшено
вже палатою пословъ. На порлдку дневнѣмъ сто
яло друге читанье провизоричнаго бюджету на
перше чвертьрочье 1884 р.; первое читанье про-
екту закона о продовженю стану выемкового и
дѣяльности военыхъ судовъ въ окрузѣ котар-
скомъ. — Щобы покончти згаданіи справы а и-
менно перевести друге взглядно третє читанье
предложенныхъ законовъ отбудеся передъ лат.

(Хорватскій соймъ), котрого скликанія выждали такъ нетерпеливо всѣ Хорваты, открыто днія 5 (17) грудня. Хоть сесія его буде въ виду зближаючихъ святъ дуже коротка, то все таки будить она незвычайный интересъ зо взгляду на политичну ситуацію въ Хорватіи. Непорядки по поводу мадярскихъ вывѣсокъ, що взяли свой початокъ въ Загребѣ, а опосля перенеслися до Погранича, дали достаточный доказъ, шо сторонництво, котре угруновалося коло Старчевича, а котре выписало на свой програмъ сполученіе всѣхъ Хорватовъ въ однѣй самостойнїй державѣ, має въ краю не мало приклонниковъ. Ряды сего же сторонництва въ хорватскому сойму скрѣпляются зъ контингенту вступающихъ теперь першій разъ до хорватскаго сойму пословъ зъ Погранича. Зъ помѣжъ 43 пословъ - Пограничанъ, котрій, якъ кажутъ, були пошираній при выборахъ хорватскимъ правительствомъ, задумала часть выступити заразъ на початку сесіи съ протестомъ противъ закона угодового и противъ всѣхъ отъ часу угоды выданихъ законовъ и застерегчися противъ важности ихъ для Погранича. Вирочѣмъ мали зайти въ угрунованію дотеперьшихъ елементовъ значній перевороты а въ томъ отношенію замѣтный передовсѣмъ рухъ межи Сербами. Дотеперь не були они въ хорватскомъ сойму майже зовсѣмъ зъорганизованій и не мали нѣякої программы; коли жъ въ поспѣдныхъ часахъ зачали всѣ сторонництва хорватскаго сойму готовити до борбы, подняли такожъ Сербы свой національный прапоръ и рѣшили для обороны своеї народности въ школѣ и церкви основати свой власный клюбъ. — Межи самими Хорватами есть вирочѣмъ підъ взглядомъ программы дуже много ніясовъ. Отъ желаній радикальнаго сторонництва Старчевича, котрого идеаломъ Велика Хорватія, до программы т. зв. сторонництва національнаго, котре стоїть на основѣ закона угодового и заступає лишь умереній бажанія, — становить переходъ програма партії Мразовича, презентованої газетою „Розог“, котра жадає совершеннаго отдѣленія Хорватіи отъ Угорщины а призная еи становища отрубной державы сполученої съ Угорчиною персональною увію. — Самежъ сторонництво національне, котре зажимало до теперь ще найпріязнѣйше становище супротивъ Угорщины, не буде въ виду поспѣднихъ непорядкобъ заховувалося зовсѣмъ пасивно, але піднесе зъ своеї стороны рекламаціи и зажадає ревизіи закона угодового. Угорское правительство приготовлене вирочѣмъ на подобній жаданія и має, якъ кажутъ, вже и готову на нихъ отповѣдь жадаючи зъ другой стороны знесенія отвѣчальности бана передъ соймомъ хорватскимъ.

ЗАГРАНИЦЯ

Панславизмъ и россійскій журналы.

Коли недавно „Петербургское славянское благотворительное общество“ заявило, что т. зв. „панслависты“ зовсѣмъ не стремлять до того, чтобы сполучити всѣхъ Славянъ въ одну цѣлость, розпочалася по сѣй причинѣ досыть жива суперечка мѣжъ „Русск. Курьеромъ“ и „Нов. Временемъ“. Коли зъ однои стороны „Русск. Кур“ нѣякъ не хоче съ тымъ погодится, будьтобы панславизмъ въ политичномъ значеню зовсѣмъ не существовавъ, то зъ другой стороны „Нов. Время“ зновъ доказує, что панславизмъ не мае зовсѣмъ значения политичнаго, а проявляется лишь въ тѣмъ, що всѣ Славяне чують якусь спольнѣсть съ собою и лу-
чается один съ другими лишь на поли духовомъ, на поли литературномъ; панславистовъ яко партіи политичнои не ма нѣгде, нѣ въ Россіи нѣ въ жадной другой державѣ, где проживаютъ Славяне.
Ще яснѣйше высказуеся Аксакова „Русь“. —
„Чи существуете панславизмъ?“ пытас она, и от-
повѣдае на те: „такъ и нѣ“. Панславизмъ не су-
ществуе нѣ яко политичное сторонництво, нѣ яко
политична програма, нѣ навѣть яко политичный
идеалъ. О сполученю вѣхдныхъ и захѣдныхъ
Славянъ въ одну политичну цѣлость нѣкому и
не силоось. Але мимо того существуете пансла-
визмъ безперечно у всѣхъ Славянъ яко почутие
спольной принадлежности и иисменного спородненя.
Ся спольна принадлежность не мае однакожъ нѣ
жаднаго виду, нѣ жаднаго виѣшнаго прояву и

дѣйстно булобы дуже трудно надати сѣй спольнѣй
приналежности якійсь внѣшній проявъ, наколи
розважимо, що всѣ славянській племена рожнятся
дуже одно отъ другого не лишь бесѣдою але и
письмомъ, исторіею, вѣрою, звычаями и обычаями.
Жадне славянське племя не подумало ще доси
залишити свои етнографичній и національний при
кметы въ користь другого. Якъ же погодити ст
сімъ безъустаний напады на Россію еи не при
хильниковъ за те, що будьтобы она бажала всѣхъ
Славянъ особливо жъ полудневыхъ притягнути на
свою сторону и сполучити ихъ підъ однимъ
скінцемъ? Отповѣдь на се лишь така: Россія
пересталабы бути „панславистичною“ для еи про
тивниковъ лишь тогды, колибъ зреクлася всякого
впливу на Славянъ, особливо на тыхъ, що живут
на Балканськомъ півостровѣ и отдала ихъ въ
онъку Австріи. Сего однакожъ не може вчинити
Россія, наколи не хоче зреchися своеї природної
историчной миссіи... Такъ само якъ Романе и Гер
мане, — такъ хотятъ такожъ и Славяне въ спол
цѣ съ Россією забезпечити собѣ свїй самостойнїй
независимїй національный бытъ и они чувству
ютъ потребу въ сѣмъ напрямѣ одинъ другихъ спо
магати: сей панславизмъ существуетъ и онъ не
перестане существувати.“ Столько „Русь“ о пан
славизмѣ.

Зъ выше наведеныхъ словъ бачимо наслѣдствомъ
передъ, що панславизмъ есть дѣйство, и видимъ
такожъ, якій онъ есть и куды онъ стремить. На-
коли ще розважимо, що панславизмъ повсталъ
вже въ 1848 роцѣ, рѣвночасно съ розбудженьемъ
життя славянськихъ народовъ въ Австрії — хоча
онъ вже существувавъ и передъ тымъ лишь не-
въ такой формѣ и силѣ, — коли розважимо даль-
ше, що по нещастноСъ для Австрії 1866 роця
панславизмъ зробъ до небувалої доси силы і
обнявъ всѣ майже славянській племена, котрі
стремѣли до політичної самостойності, — то му
сimo признати, що панславизмъ сей не бувъ ін-
шій якъ лишь політичний значить, тенденція єго

бала политична. Панславизмъ бувъ отже; нимъ одушевлялись многій, и. пр. Чехи такъ довго доки имъ сего треба було, доки не осягнули свої народної цѣлі. Въ мѣру того, якъ збѣльшалася самостойна народна сила всѣхъ тихъ славянськихъ народовъ, що колись слѣпо вѣрили въ панславизмъ, почавъ онъ знову слабнути, ажі въ-конці ставъ онъ для нихъ рѣвнодушнимъ і безпредметовимъ. Доказомъ сего знову Чехи Серби, Болгаре и хочбы наїть галицкій Русини, котрій такъ довго вѣрили въ него, доки думали що въ нѣмъ лежить для нихъ спасеніе. И Росії добре було съ тогдышнимъ панславизмомъ она мала впливъ и значеніе у Славянъ въ неславянськихъ державахъ и съ нею задля панславизму мусѣли они рахуватися, задля панславизму еи боялися. А нынѣшній панславизмъ? Такій самий страхопудъ якъ и давнѣйшій, лиши трохи меншій та и то ще, що воробцѣ вже съ нимъ освоилися и лишь гдеколи зацвѣрѣнькають, якъ вѣтеръ нимъ похитає. Ну, а „славянскій благотворительній общества“? То надцорохнавѣлій вже трохи шнурочки бтъ страхопуда. Нынѣшній панславизмъ вже лишь не богато має прихильниківъ мѣжъ славянськими народами. По бѣльшої часті суть то люде невдоволеній задля личныхъ амбіцій, або просто такій люде, що зъ всего робятъ капиталъ. Але „благотворительній общества“ робятъ свое дальше и тому то „Русь“ справедливо отповѣдає на пытанье: чи панславизмъ существуете? — „такъ и нѣ“. Панславизмъ есть, коли его потреба, а нема, коли не потреба. Нынѣ, коли мн. Гирсови пощастилося въ Фридрихсруге, панславизмъ притихъ; его нема, бо передъ кн. Бисмаркомъ треба миръ заявити. Але онъ есть, онъ не спить, бо гдеякій Славяне — якъ каже „Русь“ Аксакова — чують потребу лишь въ спілцѣ съ Россією шукати своимъ самостойности, свого розвою.

Такій то отже пынѣшныи панславизмъ; та-
кимъ бувъ онъ и давнѣйше — простымъ ору-
жіемъ и пострахомъ для одныхъ и другихъ а ку-
рочкою, що несе золотыи яйца — для третихъ.
Найлѣпшимъ доказомъ сего, що панславизмъ сего
рода есть лишь средствомъ до цѣли, есть якъ-
разъ нынѣшна пора. Понеже политика вымагає
мира хочьбы на короткій часъ, то всякому пан-
славистови приказано мовчати и памятати на по-
словицю: „мовчи язычку — будешь ъсти кашку“.
Не здивуе отже нѣкого, коли россійскій посолъ
въ Сербіи Персіяни скликавъ недавно своихъ
политичныхъ пріятелѣвъ и приказавъ имъ ти-
хенько — мовчати. Цытьте, бо Россія каже, що
западавизму нема, а коли Россія се каже, то я

Нѣмеччина. Выступленье министра Путкамера въ прускому соймъ подчасъ послѣднаго внесенія Штерна о тайномъ голосованію при выборахъ, все ще дае журналамъ богатый матеріаль до рожныхъ дискусій. Не давно ще доносили нѣмецкіи журналы, что становище министра Путкамера сталося непревыніемъ, а то по той причинѣ, це би мавъ выступити противъ волѣ кн. Бисмарка. Се вношено зъ того, что при голосованію надъ внесеніемъ Штерна голосувавъ за симъ внесеніемъ и сынъ Желѣзного князя, въ чого разъ вношено, что сынъ не голосувавбы противъ волѣ и безъ вѣдомости батька. Теперь же доносятъ „Köln. Ztg.“ зновъ иначе и поясняе выступленье Путкамера, якъ потреба. Посля еи вѣдомостей постановило було пруске министерство отпертия внесенію Штерна, але не думало припинувати ему великои ваги, бо знало, что хочьбы то въ соймъ и перешло, то певно упалобы въ налата пановъ. Тымъ часомъ наспѣло зъ Фри-прихсруге письмо отъ кн. Бисмарка, въ котрому онъ приказувавъ выступити противъ тайного голосования съ всею силою. Тогда то отже высту-

пивъ министеръ внутрѣшнихъ дѣлъ, Путкамеръ и зыскавъ собѣ тымъ велике признанье у кн. Бисмарка. Якъ отже показуеся, нема и бесѣдъ о томъ, щобы министеръ Путкамеръ мавъ уступити. Офіціозній нѣмецкій журналы все ще не перестаютъ доказувати, що подорожъ нѣмецкого престолонасл. до Риму и его отвѣдины въ Ватиканѣ не мають жадныхъ политичніхъ цѣлей. Такъ доносить „Nordd. Allg. Ztg.“, звѣстный органъ кн. Бисмарка, що мисія нѣмецкого престолонасл. въ цѣли залагодженя церковного спору съ всѣми его дальшими наслѣдками есть зовсѣмъ неможливою. Що нѣмецкому престолонасл. непоручено такои мисії о томъ суть рѣ кругахъ политичніхъ всѣ переконаний. Однакожъ отношеніе курію и Прусами змѣнилися, бо се пнатя куютъ павѣтъ и офиціозній газеты, коли кажутъ, що межи представителями обохъ сторонъ не мають чепорозумѣння.

Италія. Отъ понедѣлка вже проживас и
мецкій престолонаслѣдникъ въ Римѣ. До сеи по
дорожа подає „Роl. Согг.“ слѣдуючій близша по
дробности. Ще 9 с. м. въ недѣлю повѣдомив
италіянській посолъ въ Берлинѣ гр. де Льона
италіянській кабинетъ, що нѣмецкій цѣсарь при-
казавъ престолонаслѣдникови въ дорозѣ зъ Іспа-
ніи вступити до Риму. Италіянський король от-
нѣсся заразъ телеграфично до нѣмецкого цѣсара
и предложивъ ему готовбсть свого принятия нѣ-
мецкого князя въ Квириналѣ. Въ вторникъ 11 с.
м. принявъ цѣсарь Вильгельмъ се предложеніе,
на другій день бувъ вже о сѣмъ повѣдомлены
и престолонаслѣдникъ. Довга телеграма нѣмецко-
го цѣсаря до короля Гумберта поясняє цѣль се
подорожи. Має она бути подякою за той ширы
привѣтъ, якого дознавъ нѣмецкій престолонаслѣ-
дникъ въ Италії ъдучи до Іспаніи и має укрѣпити
тимъ сильнѣйше звязь, яка лучить обѣ династії
дружныхъ народовъ. Въ день прїїзду престоло-
наслѣдника панувала въ Римѣ сильна буря, мимо-
того отъ 9 год. рано ожидала его велика товина
народу. Півъ до першої години по полудни прї-
їхавъ нѣмецкій князь; на дворци повітали егъ
италіянський король, князь Аоста, министры
предсѣдателѣ обохъ палатъ и богато другихъ до-
стойниковъ. По привитаню поїхавъ престолона-
слѣдникъ середъ оклику народу до Квириналу.

Н О В И Н К И.

— Вѣсть о амнестіи о. Наумовича и его трехъ товарищѣвъ, про которую доносивъ львовскій дописователь „Neue fr. Presse“, не оправдалася. Акты процесса повернули вже зъ касаційного трибуналу д. Львова и вчера львовскій судъ карный завѣдывавъ о. Наумовича и пп. Залуского, Шаундера Площанського, что до осьми днївъ мають зголоситися въ судъ для отбуття кары.

— Дирекцію руского-народного театру на рокъ 1884-ты
отдавъ выдѣль „Руской Бесѣды“ на дальшѣ пр
Биберовичеви и Грыневецкому. Сподѣ
ваемося, що панове директоры будутъ старатис
всѣми силами подносити нашъ театръ до чимъ
разъ болѣшої поваги и славы.

— Память 300-тои річниці смерти Івана Федоров
була святкована во Львовѣ въ недѣлю товари
ствомъ друкарѣвъ „Ognisko“, а въ понедѣлок
львовскими Русинами. Обширийшу звѣстку въ
тому дѣлѣ мусимо отложить до слѣдуючого числа

— Ставропигійскій Институтъ рѣшивъ оснуватъ

стипендії імені Григорія Яхимовича, Кницяке
штрафувати на 200 - 110 гривень.

вича, Зарицкого и Шушкевича по 200 и 110 зре-
Открытие читальни въ Ивановцѣ, (коло Теребовлѣ).
(Допись „Дѣла“) День 13 (25) надолиста бувъ
для громады Ивановки днемъ великого торжества.
Въ той же дні отбулося заходомъ самыхъ громад-
дні торжественне открытие читальни сполучен-
сь представлењемъ аматорскимъ „Арендарь“
драмы въ 3 актахъ Павла Зарицкого. По бого-
служению на котрому будо велике множество на-

служению, на которомъ было велике множество на-
рода, посходилися самій громадяне до салъ школы
нои и дожидали запрошеныхъ гостей. Задля злой
дороги почали сходитися селяне зъ окрестныхъ
селъ доперва о год. 5 по полудни, а передъ всѣ
ми прибувъ Вир. о. Темницкій зъ Хлоповки. За-
для спозненой поры отложено same открытие чи-
тальни на познѣйшу пору въ вечеръ а разпочато
представление, котре тревало отъ $6\frac{1}{2}$ до $10\frac{1}{2}$
въ ночи. На представлению бачили мы мѣсцевого
священика о. Иневича, много чч. мѣщанъ зъ Те-
ребовлѣ и много селянъ зъ поблизкихъ селъ. При-
були такожь чч. сиѣваки зъ Говилова великого
съ своимъ настолтелемъ — и разомъ съ мѣсце-
вою музикую причинилися много до звеличеня то-
го народного торжества. Саля була переповнена
такъ що тяжко було вже мѣсця настачити. Всѣ
вынесли зъ того представления велике одушевлен-
ье. Передовою мусимо тутъ цѣнности дарови-

нь. Передовсъмъ мусимо тутъ поднести дарыи
тый артизмъ панъ Кенсь зъ Хоросткова, котра
ролю Мелянъ отдала прекрасно, и своимъ спѣ-
вомъ всѣхъ одушевила. Не менше належится при-
знанье всѣмъ прочимъ особамъ, котрѣ взяли у-
частъ въ тѣмъ представлению. По представлению
перейшли всѣ присутствій до другои салъ школьнной
где о. Темницкій прекрасною промовою загрѣвавъ
всѣхъ до подобного закладаня читалень, въ те
перѣшныхъ часахъ такъ потрѣбныхъ. Потомъ
и послѣдѣть зъ Гонилова Савинкій прочитавъ хо-

ч. господарь зъ Товилова Савицкii прочитавъ хо-
рошій стихъ своего власного утвору и. заг. „До чи-
талень“, а въ кінци мавъ ще довшій. и прекрас-
ный отчitъ п. Д. Капѣй о вѣрѣ поганьской на-
шихъ предкôвъ и доховавшихъ ся ще до нашихъ
часовъ повѣркахъ и забобонахъ. — Выборъ вы-
дѣду читальнѣ отложено на день 2 л. грудня за-
для спозненои поры. Потомъ отбулося принять
гостей и ченна забава при музицѣ и спѣвѣ ажи
до 4 годинъ рано — Одинъ зъ присутныхъ.

— Нова читальня въ Стремильчу (повѣта Бродско-го). За трудолюбивымъ и ревнѣмъ заходомъ Всч. о. Луки Пытлика на подстравѣ узысканого затвердженія статутовъ читальнѣ ц. к. намѣстництвомъ выбрано на загальномъ зборѣ дня 21-го падоли-ста 1883: предсѣдателемъ выдѣлу о. Л. Пытли-ка; секретаремъ п. Алексея Коновалъця; касіе-ромъ п. Луку Смалька; библіотекаремъ п. Те-одора Скорбатюка. До читальнѣ вписанося доси 30 членовъ. Торжественне открытие читальнѣ и выбудованье новой церкви наступить по новомъ роцѣ 1884. Щасть Боже и слава воимъ трудо- и жертво-любцямъ до доброго дѣла! — М. Ч.

— Нову читальню отворено въ Козбвцѣ коло
Микулинець, заходомъ честныхъ селянъ Ив. За-
дорожного, Дубини и Мик. Задорожного. До си
вписалося 32 ченовъ. Щастъ Боже !

„Незвычайна громада въ Галичинѣ!“ — таку напись вычитали мы на одной новинцѣ „Czas-u“ и дуже зацѣкавилися, чимъ именно може бути якась громада — незвычайною! И отъ читаючи дальше, довѣдаемось, що тою незвычайною громадою есть громада Вислокъ (почта Буковско въ Сянцкомъ), бо прислане ѿй число „Wiejsa“ звернула назадъ кс. Стояловскому написавши: „Retourg, бо въ Вислоцѣ нѣкто по польски не читає; просимо печатати по руски!“ — „Czas-ови“ здаєсь, що се щось незвычайного; мы же завѣрюємо его, що се нынѣ, при просвѣтѣ широко обнимающей нашї громады — есть и що разъ бóльше буде ставатись рѣчею зовсѣмъ звычайною.

— Дръ Каминьскій зъ Станиславова зоставъ выбранный майже одноголосно бурмистромъ мѣста. По выборъ дръ Каминьскій предотвративъ ради станъ мѣста въ р. 1868 а въ р. 1882 — и **каждый**, найзавзятѣйшій его противникъ, мусѣвъ пересвѣдчился о великихъ заслугахъ дра Каминьского яко бурмистра станиславовскаго.

— Скрытоубийство. Въ Вѣдни выкликало велике
враженіе скрытоубийство, сповнене въ ночи зъ
суботы на недѣлю на особѣ конципіента поліцій-
ного Глюбека. Въ суботу вечеромъ отбулося въ
Едлесдорфѣ коло Вѣдня зѣбранье роботницke, на
котрому присутній 28-лѣтній конципіентъ полі-
ції Францъ Глюбекъ сповнявъ урядъ комисаря
поліційного. Зѣбранье отбулося зовсѣмъ спокойно.
Одинъ роботникъ, Шаффавзеръ, державъ на тойъ

збораню рефератъ о „пытаню соціальному въ стародавному Римѣ“. Зображене закончилося спокойно и Глюбекъ удався до дому. Товаришивъ ему именно прелегентъ Шафгавзеръ, на которого опосля упало головне подозрѣннѣе о скрытоубийство. Може въ десять минутъ по выходѣ Глюбека зъ збораня дався чути выстрѣлъ револьверовий; надбѣгли роботники и поліція и нашли на середѣ улицѣ бездушне тѣло Глюбека. Выстрѣлъ даний бувъ зъ близька, малымъ револьверомъ; куля войшла въ лѣве ухо, прошибла мозокъ и розплескана застригла въ кости. Завѣдомлено телеграфично о томъ убийствѣ президента вѣденской поліції Кртичку, который сейчасъ конно прибувъ на мѣсце. Въ недалекой гостиницѣ найдено Шафгавзера. Онъ зѣзнавъ, що справдѣ ишовъ разомъ съ Глюбекомъ якійсь часть, але напротивъ нихъ надѣйшовъ якійсь незнакомый, который повитавъ Глюбека словами: „Якъ ся маешь, дорогій друже!“ Видячи, що онъ при размовѣ двохъ знакомыхъ есть лишній, Шафгавзеръ отдалився до гостинницѣ. Шафгавзера арештовано. На бологѣ улицѣ, близь мѣсця, где погибъ Глюбекъ, найдено слѣды чоботъ зовсѣмъ отповѣдаючий чботамъ Шафгавзера. Зъ другого боку однакъ стверджено, що Шафгавзеръ чоловѣкъ въ загалѣ мирный и спокойный, що весь той вечеръ бувъ, якъ звичайно, спокойный и веселый. Дальше самъ онъ бѣть першои хвилї и не думавъ перечити, що супроводивъ Глюбека, чого бувбы нечинивъ, колибъ мавъ сповнити скрытоубийство. Поліція вѣденска вyzначила 1000 зр. нагороды за вказанье познакъ, котрї помогли бы выкрыти злочинця. Крімъ Шафгавзера арештовано ще колькохъ роботниковъ.

— Именованія. Адъюнктами судовыми именованій адъюнкты суду повѣтового: Едв. Мичу зъ Бродовъ для Львова; Адамъ Грабовенській въ Коссовѣ, Зенонъ Соколовскій зъ Зборова для Станиславова; Кар. Миклашевскій въ Равѣ и Іос. Гельденбургъ зъ Лопатына для Львова; дальше адъюнктъ суду пов. Ив. Ярина одержавъ мѣсце адъюнкта суду пов. въ Лопатынѣ. Слѣдующій адвокультантъ именованій адъюнктами повѣтовыми: Фридр. Рыльскій для Вишнѣвчика, Фрид. Маеръ для Равы, Тад. Базилевичъ для Грымалова, Клим. Воляньскій для Зборова, Ив. Рошкевичъ для Коссова, Як. Лебенштайнъ для Бродовъ, Володисл. Варывода для Борщева, Ив. Лекчиньскій для Лиска, дръ Фр. Мандыбуръ для Бирчѣ, наконецъ Андрѣй Цурковскій, теперь провиз. совѣтникъ суду въ Травнику, Стан. Шидловскій и Ксаверій гр. Дѣдушицкій безъ вызначеного мѣсца у-

— Перенесеній на власне прошенье адъюнкты судовъ повѣтовыхъ: Людв. Риссъ зъ Бирчи до Санока и Кароль Шипайло зъ Борщева до Пере-

— О. Данило Танячкевич зъ Закомара поручивъ намъ завѣдомити П. Т. Интересованыхъ, що на печатаній статуты „Правдъ“ треба давати по два стемилѣ по 15 кр. (не одинъ), бо, якъ показалось, аркушъ, на котрѣмъ печатаный статутъ, есть бѣльшій отъ звычайного аркуша паперу. Щобы П. Т. Интересованій не мали непріятностей, — то ав-

торъ статута просить такожь другиі нашей газеты подати се до вѣдомости своихъ читателѣвъ.

дівчинку, Параску Лейпнік зі Старією. Дівчина ся виїшла ще 23 падолиста с. р. зі дому лісничого, Юліана Горанського, мешкаючого о тисячу кроків від ставу Яновського, і хотіла удатись до своєї сестри, мешкаючої в Янові; але позаяк її знала добре дорога, то заглязла въ багинь съ товаришемъ-псомъ і въ тімъ страшномъ положеніи, серед морозу, вхокти въ безъніжкій поживи, перебула днівъ и ночей тринацять. Несчастну жертву злого надзору, даючу ще слабі ознаки життя, отдали въ опіку лісничому.

(Дробні вѣсти.) Цѣарь дарувавъ громадѣ Великополе, повѣта городецкого 400 зр. запомогъ зъ причини дознаного нею нещастя грабдити. — Дръ мед. Володим. Залозецкій въ Чернівцяхъ одержавъ російскій ордеръ ср. Анни III класы. — Цѣарь удѣливъ громадѣ Пробабинъ, пов. городенського, 50 зр. на внутрішнє украшеніе церкви.

Вѣсти епархіальний.

Зъ Апартакії Львівської.

Въ пропозицію припіаті: I) На Плаучу оо.: П. Сосенко зъ Межигорець, Ант. Струтийський зъ Яницець і Нарк. Янкевичъ зъ Рыкова. II) На Курники, дек. городецкого оо.: I. Ивановичъ зъ Нуща, Мих. Царь зъ Курникъ і П. Жолевець зъ Сугрова, і въ списі І. Глинській зъ Девятинъ.

Каноничну інституцію на Демнію, декан. роздольського получивъ о. Мод. Хоминський.

Презенту получили оо.: Меч. Авдіїковичъ на Бѣлоголови, дек. зборовського і Мих. Бачинський на Грагорівъ, дек. нараївського.

До каноничної інституції на Бояни завѣзаний о. Іос. Баллесевичъ.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

Ф. Антоній Хрушевський, почетний сойтн. консисторій і приходникъ въ Супранівцѣ, дек. збарацького, упокоївся въ 68 році житя а 41 р. священства. Вѣчна єму пам'ять!

Ф. Олексій Болеховський, господар въ Вороні въ Станиславівці, членъ русіхъ просвѣтніхъ товариствъ, одинъ зъ найчестайшихъ і найрозумійшихъ господарівъ нашихъ, умеръ при кончи мінувшого місяця. Вѣчна єму пам'ять!

Ф. Упокоїлася Любовь Улицка, сирота по священику, упокоїлася въ Віткові въ 52 р. житя. — Олена зъ Українськихъ Заліцьківська, жена Атанасія Заліцького, ц. к. інспектора въ Бяльді, упокоїлася дні 1 (13) грудня въ 27 р. житя. —

Переписка Редакції і Адміністрації.

Вп. І. Б. зъ С. За щирі слова признають, що все держимося заради — не тратити часу і чорнила на чолемики проявівъ перемолоченихъ вже вѣдь дзвінція лѣтъ фразъ і систематично зъ кінцемъ кожного року отновлюючихъ нашастій і клеветъ зъ сторони нашихъ посестеръ. Коли они мають таке поняття о своїй читаючій публіці, що она сліпо повірить въ нихъ, якъ Ви самі кажете „сухі дуби“ — то нехай! Ми зновъ занадто поважаємо нашихъ читателівъ, щоби мы — замість подавати имъ здорову духову поживу — ставили передъ нихъ стухлу страву зъ чужої пекарнї. Пок. Володимирь Барвінський лишивъ намъ въ спадщій заповѣтъ: „стремітися не до розъєднання а до ополучування вѣхъ Русинівъ въ однодушну могуту силу“ — і мы той заповѣтъ — со щиримъ мусить признати — доховуємо якъ наївоївѣтнійше. Рівноожъ вистерѣгаемо вояковъ фразеології і хоробливі демонстративності, кої можуть принести толькі шкоду такому народові, якъ мы. Намъ все треба опиратися на фактическихъ обставинахъ, числити толькі на свои силы і працювати розумно, честно і для честної цілі. И наскъ певно такт само, якъ Вась, боляті серце глядиши на стару, невильчиму „хоробу“, — але мы не упадаємо на дубъ вѣр'ю, що галицька Русь все іде на передъ по свѣтлій пущі до красної народної долі. Отсю наша оповѣдь на щирі Ваші слова. Всѧкъ Н. Т. Интересованімъ. Предпала „Правотарь домовий“ висновить не 3 зр. 20 кр., (якъ разъ въ „Дѣлѣ“ було задля друкарської похиби подано), але 3 зр. 25 кр. — Всч. М. Ж. зъ Орачеву. Дні 3 грудня прислані 3 зр. записали мы на рокъ 1884, такъ що на „Дѣлѣ“ і „Бібл. Пов.“ на слѣдуючій рокъ вже въ зр. відплатено. — Всч. С. У. зъ Головецькимъ. На рокъ 1884 вже заплачено 2 зр. — Всч. И. М. зъ Вишневицькимъ. Добре. За щирі желанія сердечне спаси-Богъ! — Вп. .... на зо Львовъ за убийство въ інсератахъ буде належатися 1 зр. Вп. Добромилу зъ Чортківъ. Зволіть уdatися до самого о. Кипріяна, отрудника въ Добромилі.

— Всч. І. Стр. зъ Саноку (Боскі). До конця року пріде намъ ще 4 зр. Вп. „Нар. Торг.“ во Львовѣ Анонсъ Вашъ задля спільнення пори уміститься въ слѣдуючому числі. — Вп. о. Д. Т. и п. А. З. зъ Б. Мимо пайщирѣшої волї „Поділка“ Вашихъ не могли мы умістити въ сьмъ числі задля недостачи мѣсця.

(Надслане.)

I.

Судѣтъ самій.

Якъ часто боимося купувати собѣ якій лѣкъ, хочь намъ его зо всіхъ сторонъ захвалиють. А для чого? По просту для того, що боимося зробити безхосеній хочби і якъ малый выдатокъ. Але судѣтъ самій, чи можна було лѣпше видати 70 крейцарівъ якъ въ слѣдуючому случаю.

„Я терпѣвъ вже бѣль 12 лѣтъ на затвердженіе і сполучену съ нимъ недугу і не мігъ нѣгде найти рады. Не помагає нѣчого і купель; мое теперішне здоровье виненъ я Швайдарський Пигулакъ антикари Р. Брандта. По іхъ заживану ставъ я здоровимъ і веселымъ, що симъ поспѣджає. Айзендорфська склянна гута коло Вайбензуль въ Чехахъ, 12 червня. Старшій гутникъ Mihl Bairle.“

Уважайте добре на тое, щобъ кожда етикета мала підпись R. Brandt і бѣлый крестъ на червономъ полі.

Во Львовѣ можна набути въ Аптікахъ Зигм. Рукера і „подѣлъ золотымъ Слономъ“.

II.

— Броігавза „Малій Конверсаційний Лексиконъ“, 3 видань, въ двохъ томахъ, єсть, якъ загальнознано, на підготвленнійшиою книгою, коли треба сейчасъ поінформуватись, особливо для тихъ, кому за дорого набути великій Лексиконт. Онъ обнімає після обчислення фірми накладовою 64754 статей і колька сотъ образківъ і картъ на 80 таблицяхъ поодинокихъ і подвійнихъ. На всяке запитання дає віповѣдь, стати короткі, звязані і коректні: все се особеній отлиचи того невысъхаючого жерела людского знання. Дешева ціна 15 марокъ за дво-томове, дуже хорошо оправлене бѣло, — якъ толькі въ надѣї на якъ найбільш розкіль могла бути такъ низкою установлена, — дає можність такожъ менше заможному набути той підручный словаръ, котрый повиненъ бути для кожного найпригоднійшимъ подарункомъ на Різдвяний свята.

III.

Важне для інсеруючихъ. Звѣстна центральна Експедиція анонсівъ G. L. Daube & Co. въ Франкфуртѣ н. М. передала — якъ се показує окружникъ — свое Вѣденське бюро і цѣле свое дѣловодство въ Австро Угорщинѣ въ загалѣ, свою потеперішньому генеральному агентові п. Иг. Кнолеві, котрый буде дальше вести дѣло незмінно підъ запротоколованою въ торговельномъ судѣ фірмою: G. L. Daube & Co. Ig. Knoll. Бюро остається якъ доси: Wien, I. Singerstrasse 11 а.

! НА СВЯТА !

4/10 кило Меду	2 зр. 75 кр
4/10 " Маку синого	2 " 25 "
4/10 " срібного	2 " — "
4/10 " Сливокъ осушеныхъ	1 " 90 "
4/2 " Повіль наїдоброні	1 " 90 "
4/2 " доброніхъ	1 " 75 "
4/10 " Ореховъ волоск. добор.	1 " 80 "
4/10 " наїдоброні	2 " 10 "
4/10 " Мигдаловъ солодк. добор.	6 " 50 "
4/10 " Родзинковъ безъ костокъ	3 " 60 "
4/10 " Мароновъ (каштановъ)	1 " 60 "
4/10 " Яблокъ ренетъ	1 " 65 "
4/2 " машанціхъ	1 " 65 "
4/2 " Грушокъ доброніхъ	3 " — "
4/2 " смальцю въ пачцѣ	3 " 80 "
4/2 " бляшанцѣ	4 " — "
4/4 " Солонини наїдоброні	4 " 05 "
4/8 " Мармоляди морелевони	5 " — "
3 1/2 " Сливокъ милевихъ 8 п.	4 " 70 "
4/1/2 " 9 п.	4 " 85 "
4/8 " Фігъ сultаніхъ доброні	3 " 80 "
4/8 " Кави доб. бѣль 5 зр. 70 кр. до 8 "	50 "
1 " Гербату " 2 " 80 " 8 " — "	— "

(4-6) Тома Гуровичъ
Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23.

Завѣдатель пасѣкъ

дворськихъ, зъ 20-лѣтнимъ до-
вѣдченіемъ, бѣль 15 лѣтъ завѣ-
дуючій головнимъ пасѣками, бѣль
7 лѣтъ остаючій на однімъ мѣ-
сці і завѣдуючій пасѣками въ
числі 1000 пасѣкъ — бѣль 1-го
квітня 1884 р. може бути сво-
бодний і може приняти завѣ-
дальнство пасѣкъ въ краю, або за
границею.

Інтересуючі зволіть ла-
скою удастися письменно до пред-
сѣдателя Товариства пчолниць
въ Львовѣ або підъ адресою: H.
N. poste restante Залізці. (1-4)

БОЧОВКИ ВИНА

поручас

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1 бочовка Гегелійского столового	2 зр. 10 кр.
1 " Гегелійского столового	шоакости 2 зр. 30 кр. і 2 " 50 "
1 " Гелехъ стол. ароматичного	3 " — "
1 " Самородного витравного	4 " 30 "
1 " Ермелекі-Бакаторъ стол.	2 " — "

Повыше наведеній цѣнъ розуміються вразъ съ бочковою окованою желѣзними обручами і оплаченымъ портомъ поштовимъ, такъ що благосклонний отбиратель жадныхъ бѣльше коштівъ не попосить. Кушуючи вина особисто толькі у продуцентъ ручить за здоровъ добръ, натуральний і лучши вина якъ зъ Вершець, і просить о ласкаві замовленія. (7-?)

1884 рокъ. Открыта предплата 1884 рокъ.

на

ВОЛЫНЬ

газету політичну, літературну і суспільного життя.

Вступаючи въ шостий рокъ свого появлення, въ 1884 р. газета „Волынь“ буде виходити якъ впереди двѣчі въ тиждень, съ такою програмою:

1) Вступній статій о городской самоуправѣ і о пытавихъ житї і потребѣ Западного краю въ загалѣ въ особенности Волынської губернії. 2) Телеграмы. 3) Городска хроніка. 4) Хроніка Волынія і Западного краю: бѣжучий подѣл і статії наукового змѣсту. 5) Вѣсти о важайшихъ подѣяхъ въ прочої Россії. 6) Політичний оглядъ чужихъ державъ. 7) Новій открытий і винаходи. 8) Бібліографія. 9) Рожні вѣсти. 10) Баржевъ і оповѣстки. 11) Звѣстки о рѣжніхъ доставахъ і торгахъ, особливо въ границахъ Волынської губернії. 12) Рожні оповѣстки чистихъ лицъ, казеннихъ і громадськихъ закладівъ і 13) Фейлетони.

Предплата призначається въ Житомирѣ въ канторѣ Редакції, б. Бердичевська ул., д. Лашкевича.

Предплата цѣна.

На городскихъ предплатниківъ рокъ. побрѣкъ 3 змѣсцѣ безъ доставки і пересылки . Зр. 30 к. 1р. 80 к. 1 р. Съ доставкою до дому . . . . Зр. 30 к. 1р. 90 к. 1р. 20 к. Для іногородніхъ съ пересыл. 4 р. 2 р. 20 к. 1р. 20 к. Замѣсть дробніхъ грошівъ можна залуч